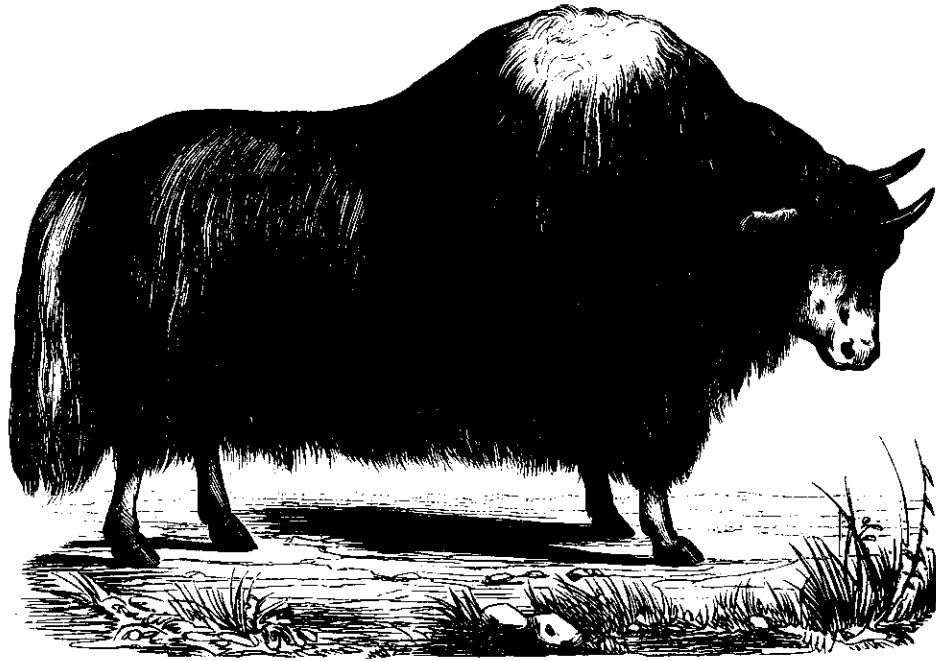

Yakdyret.

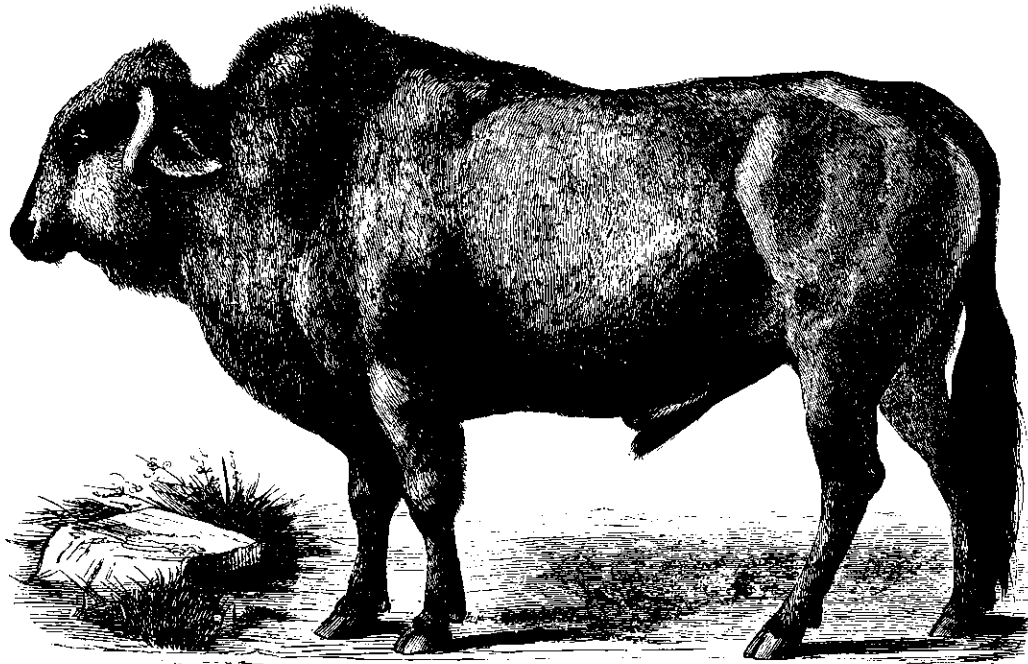
Som Hensdyret er Laplændernes uundværlige Hunsdyr, der yder sine Eiere alle de første Livsformødeligheder og tilmed er dem en Rigdomskilde, saaledes synes Yakdyret at spille en yderst vigtig Rolle som Hunsdyr for Bjergboerne i Central-Asien, for hvort det paa eengang træder i Stebet for vore Heste, Køer og Faar. Det hører hjemme paa de høieste Partier af Himalaya, mellem 5000 og 19000 Fods Høide, er et særdeles frugtbart, nøjsomt og haardført Dyr, som i Tibet lever under aaben Himmel, selv i den strengeste Vinterkulde. Paa Stald skal det endog taale sin lange Uld, medens det, ved at leve Dag og Nat i Sne og Kulde, holder sig fedt, kjæft og rigt paa en prægtig Uld, hvoraf Beboerne væve sig deres daglige Klæder, men som ogsaa benyttes ved Forarbejdelsen af kostbare Tæpper. Dets Kjød er meget velsmagende, Sunden tyk og stærk. Hun-Yaken, som i Tibet kaldes dre, giver en meget rigelig, velsmagende og fedt Melk. Endelig bruges Dyret til Ridning, Kjørsel og Arbejde.

Yaken, ogsaa kaldet Ogen med Hestehale, den langhaarede Dyr, Coryntogen o. s. v., er hvid, sort eller graa af Farve, hornet eller undertiden kullet, af Størrelse omtrent som den sjællandske Kø, Hunnen snarere mindre. Hoved og Lemmer ere kortere, Kroppen forholdsvis lidt længere end hos Kvæg, Krybset mere afrundet, omtrent som Hestens.

Foruden Yakdyret findes i Tibet ogsaa den sædvanlige Dyr, med hvilken det krydses, for at frembringe Bastarder, der, som Mulsdyrene i det sydlige Europa, ere haardførere til Slid end de ublandede Racer. Mest anseet er Afkommet efter dreen og den sædvanlige Tyr, hvoraf Hunsdyret, kaldet dzo, er et meget kraftigt Dyr, som Tibetannerne fortrinsvis bruge til Markarbejde. Det er ufrugtbart, hvilket derimod ikke er Tilfældet med Hunsbastarden, der

Yakdyret.

Bastard af Yaken og en almindelig Kø.

kaldes dzomo og giver god Melk. En anden Varietæt, som er fremstillet i hosstaaende Tegning, Bastard af Yak og en Kø, nyder mindre Anseelse, ligesom den heller ikke udmærker sig ved Skjønhed. Hunsbastarden hedder pa-dzo og er ligeledes ufrugtbar, Hunsbastarden, te-dzo, er derimod frugtbar ved Parring saavel med Tyren som med Yaken.

Indtil 1854 var Yakdyret kun lidt kjendt i Europa, selv blandt de Naturkyndige. Dog har Buffon bemærket om det, at det „kunne blive mere værd end alt den nye Verdens Guld.“ I det naturhistoriske Museum i Paris fandtes af dette Dyr kun en Hovedskal i maadelig Tilstand og en Hale, en af de bekendte Hæler, der i Orienten bruges som Udmærkelsesstegn for de høiere Embedsmænd. Der var hidtil kun kommet eet Individ til Europa, som Lord Derby havde forskaffet sig til sin mærkelige Samling af Plantebere paa Herresædet Knowsley; det var her den største Sjældenhed i Samlingen og vurderedes som saadan af Nogle til 2100 Rd., af Andre til 3600 Rd.

I Foraaret 1854 medbragte den franske Consul, Montigny, fra det Indre af China en Flok af 12 Dyr (5 Han- og 7 Hunsdyr) til Paris, hvor de først anbragtes i Jardin des Plantes tilligemed deres Oppasere, en kinesisk Familie, som man havde den lidet anbefalelige Idee foreløbigt (de ere senere fjernede derfra) at lade leve i Huns og Indelukke med de tamme Dyr, der sienesynligt ikke trængte til særlig Pleie, saa at disse Mennesker, hvad der ikke kunde undgaaes, ligesaa meget som Dyrene vare Gjenstand for det besøgende Publikums Nysgjerrighed. Dyrene ere senere fordeelte til forskellige Bjergerne i Frankrig; en Afdeling, reent hvide og kullede, under det zoologiske Acclimationssejlskabs Ledelse, og kun saa Stykker forbleve i Paris. Beretningerne lyde nu paa, at de alle med større eller mindre Letthed have vænnet

Landsbyen Slangerup.